

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ТРИДЕСЕТ И ШЕСТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

СТАНОВИЩЕ

по к.д. N 3/94 г.

Конституционен съд на Република България

Група народни представители от Тридесет и шестото Народно събрание на основание чл. 150, ал. 1, пр. 1 от Конституцията на Република България са депозирали в Конституционния съд допълнително искане за тълкуване на конституционни текстове по к.д. N 18/03 г. Първоначално е депозирано искане за произнасяне по правомощията на Министерския съвет да преобразува и закрива централни ведомства без ранг на министерства. След произнасянето на Конституционния съд в рамките на производството по същото дело е внесено и допълнителното искане за тълкуване разпоредбите на чл. 1, ал. 2 и чл. 150 от Конституцията на Република България досежно характера на компетентността на тези органи, правото да им бъдат делегирани правомощия на Министерския съвет, правния капацитет на лицата, осъществяващи дейност в тези ведомства и контролът за законосъобразност върху техните актове и действия.

Вносителите се мотивират с това, че липсва закон регламентиращ характера и компетентността на централните ведомства без ранг на министерства. От това следва наложилата се практика на създаване на такива органи с постановления на Министерския съвет с които им се предоставят големи правомощия, включително вещни, бюджетно разпоредителни, представителни и надзорни.

Народното събрание чрез своето Председателство е изразило становище по първоначалното искане за тълкуване по к.д. 18/93 г. В него се приема, че създаването и закриването на ведомства без ранг на министерства по принцип се обхваща от рамката на чл. 105, ал. 2 от Конституцията на Република България и на това основание е от компетентността на Министерския съвет, освен в случаите когато тези ведомства се създават от Народното събрание при упражняване на неговата обща законодателна компетентност с цел да се институционализира механизма за прилагане на съответния закон.

Действително, ръководителите на създадените от Министерския съвет централни ведомства без ранг на министерства не се отчитат и не се контролират пряко от Народното събрание, не носят отговорност на министри, не се поставят специални изисквания за избирането или назначаването им, нито пък се поставят изисквания за несъвместимост с други длъжности. Но тъй като тези ведомства се

създават от Министерския съвет следва че той в лицето на министър-председателя и съответния министър носи отговорност за тяхната дейност пред законодателната власт. По начало законодателната делегация не се допуска, аргумент за което се черпи от мълчанието на Конституцията и от принципа за разделение на властите: чл. 8 КРБ. Вторичната делегация също не е уредена, но тя не противоречи на Конституцията, доколкото Министерският съвет "осъществява общото ръководство на държавната администрация" (чл. 105, ал. 2 КРБ). Така например той определя конкретните функции на отделните министерства. *Per argumentum a fortiori* Министерският съвет би могъл да създаде и определи функциите на други административни органи, пряко подчинени на него. Контролът върху тях се осъществява чрез министър-председателя, както и чрез процедурата по приемане на Закона за държавния бюджет. Ето защо макар че вторичната делегация също не е уредена в Конституцията на Република България, тя е допустима и може да бъде приложена. Държавната администрация не се състои единствено от йерархичната ведомствена система на отделните министерства, но и от система от други административни органи и техния апарат. Те са носители на държавна власт на основание чл. 105 КРБ и акта за създаване/делегиране на административна компетентност като елемент на изпълнителната власт. Тези конкретни функции и компетентност следва да се определят с акта за създаването им. Във всички случаи обаче има правомощия на Министерския съвет които са непрехвърлими по своето естество. Следователно, създаваните централни ведомства без ранг на министерства не могат да бъдат омnipotentни и във всеки отделен случай трябва да се изследва обемът на техния правен капацитет с оглед прехвърлимостта или непрехвърлимостта на конкретните административни правомощия.

Тъй като съгл. чл. 120 КРБ и трайната практика на ВС всеки административен акт подлежи на административен и съдебен контрол, доколкото друго не е предвидено, актовете на процесните ведомства могат да се обжалват: по административен ред - пред Министерския съвет (*per argumentum a fortiori* чл. 107 КРБ) и по съдебен ред - пред Върховния съд (арг. чл. 120 във вр. с чл. 5, ал. 2 и чл. 125 КРБ). Наличието на средства за правна защита срещу незаконосъобразни актове и действия, както и на средства за косвен парламентарен контрол означава, че дейността на централните ведомства без ранг на министерства не е безконтролна, а се подчинява на логиката на контрола за законосъобразност по отношение на цялата изпълнителна власт.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

Александър Йорданов